

Zahtjevi duhovnog vodstva i različitosti od sekularnog vodstva

Bernard Mikulić

Visoko evanđeosko teološko učilište, Osijek

bernard.mikulic@gmail.com

UDK: 27.72; 277; 316.46

Stručni rad

Primljeno: 1, 2016.

Prihvaćeno: 4, 2016.

Sažetak

Prikazat ćemo zahtjeve duhovnog vodstva, kako bismo prvo povukli razliku između duhovnog i sekularnog vodstva. Potom ćemo objasniti zašto vodstvo uopće, a zatim postaviti teološke temelje vodstva. Veći dio teksta razmatrat ćemo kakve su karakteristike vodstva i što neku osobu kvalificira za duhovno vodstvo. Ključna točka koju želimo prikazati u ovome tekstu jest da vodstvo proističe od Boga, da on daje glavni uzorak, da on priprema za vodstvo i potvrđuje vodstvo.

Ključne riječi: duhovno vodstvo, Isus Krist, Duh Sveti, poslušnost, predanost, odgovornost, vjernost, intimnost, poziv, sluga, uzor, pomazanje, Riječ Božja

Uvod

Hans Finzel je istaknuo da je vodstvo kao ljubav, nastavlja biti nešto što znamo da postoji, ali ne znamo ga definirati. Vodstvo je utjecaj. Svatko tko utječe na neku osobu u vezi bilo čega, vodi tu osobu. Vođa vodi ljude tamo kamo nikada ne bi otišli sami od sebe (Finzel 1994, 6). Svi utječemo na nekoga, svi želimo voditi nekoga, a u konačnici može se i reći da živimo u vremenu kada nedostaje kvalitetnog vodstva. Cilj je ovoga rada raspraviti karakteristike kvalitetnog vodstva. Nedostatak kvalitetnoga duhovnog vodstva stalno testira limite, a da bi crkve riješile to pitanje, pokušavaju smanjiti standarde, često pritom namjerno zapostavljajući Božje duhovne standarde. Umjesto da smanjuju standarde, trebalo bi

ih jačati. Steven P. Eason naglašava da, ako je crkva jaka onoliko koliko je jako vodstvo, onda treba provesti više vremena i napora na jačanju vodstva (Eason 2004, 3). S druge strane, duhovnom vodstvu dolazi prijetnja od standardizacije prema sekularnom vodstvu. Nude se standardi i metode koje će dovesti do određenih rezultata, što zvuči primamljivo, ali zar duhovni vođe ne bi trebali biti vođeni Duhom Svetim? Duhovno je vodstvo iznimno važna tema, stoga ovim člankom otvaram raspravu radi poticanja na razmišljanje, planiranje, osposobljavanje i razvoj novih kvalitetnih duhovnih vođa. Vođe su potrebne u svim životnim situacijama i u svakome životnom hodu, istaknuo je John Stott. Vodstvo nije ograničeno na svjetsku klasu ljudi, već uključuje sve one koji su utjecajni u svojim zajednicama, kao što su učitelji u školi, studenti na fakultetu, roditelji kod kuće itd. (Stott 2002, 11).

Što znači vodstvo ili biti duhovan vođa?

Različiti ljudi imaju različite predodžbe o tome što je vodstvo. Neki od njih razmišljaju o političkom vodstvu, drugi o vojnim ili poslovnim vođama, neki pak o vjerskim vođama. Za svaku osobu vodstvo može značiti nešto drugo. U e-novinama *Bussines News Daily* objašnjavaju da je “vođa” u širem smislu riječi netko tko ljude u zajedništvu vodi prema određenome zajedničkom cilju. U povijesti je u mnogo navrata zapisano što znači biti vođa. Sun Tzu, kineski vojni general i autor knjige *Umjetnost rata*, opisuje vođu kao onoga koji “održava moralni zakon i striktno provodi potrebne metode i discipline”. U 19. stoljeću povjesničar Thomas Carlyle je vjerovao kako su vođe rođene, a ne poučene. Dok engleski filozof Herbert Spencer tvrdi da su vođe rezultat društva u kojem žive (Taylor). Kevin Kruse piše o vodstvu: “Vodstvo je proces socijalnog utjecaja, koji maksimizira napor drugih prema uspješnom završetku zadatka” (Kruse). Knofel Staton (1982) objašnjava da grčka riječ za “voditi” doslovno znači “netko tko stoji ispred tebe”. Definicija je duhovnog vodstva slična ovim izjavama i uključuje Božji plan u vodstvo. U traženju značenja duhovnog vodstva možemo se složiti s Henryjem i Richardom Blackaby (2007) koji smatraju da je zadatak duhovnih vođa pomicati ljude s mjesta gdje se nalaze na mjesto gdje ih Bog želi. Iako vodstvo sve ukupno ima sličan zadatak, moramo zaključiti da se sekularno vodstvo ili, kako ga Oswald Sanders naziva, prirodno vodstvo uvelike razlikuje od duhovnog vodstva. Ovdje donosimo njegovu usporedbu prirodnog i duhovnog vodstva (Sanders 1989, 38):

Prirodno vodstvo	Duhovno vodstvo
Samokontrola	Pouzdanje u Boga
Poznavanje ljudi	Poznavanje Boga
Sposobnost odlučivanja	Traženje Božje volje
Ambicija	Skromnost
Vlastita metodologija	Traži i slijedi Božje metode
Uživa u naređivanju	Delegira u poslušnosti Bogu
Motivira po svome razumijevanju	Motivira po Božjoj ljubavi
Neovisnost	Ovisan o Bogu

Tablica 1.

Sekularno vodstvo sadrži dobre metode i duhovne vođe bi trebali ponešto učiti od njih, isto kao i sekularni vođe od duhovnog vodstva, ali je nemoguće da duhovni vođa slijedi sekularne metode i pritom da očekuje uspjeh. Oni mogu uspjeti do neke razine, ali nikad neće postići veću razinu vodstva koje je moguće istinskome duhovnom vodstvu.

Zašto duhovno vodstvo? Uzor duhovnom vodstvu jest Isus Krist. Bio je Vođa nad vođama, Gospodin nad gospodarima, Kralj nad kraljevima (Greenslade 2002, 3). Kralj ima apsolutni autoritet i svi građani njegova kraljevstva pod njegovim su vrhovnim autoritetom. Duhovno je vodstvo Božji plan za Božji narod. Biblija nas uči: “Jedan je Gospodin, jedan je Duh, ali darovi kojima služimo su različiti” (1 Kor 12, 4-7). Darovima koje je primio vođa služi jednome Tijelu (Kristovu Tijelu), jednom Gospodinu (Isusu) u jednom kraljevstvu (Božjem kraljevstvu). Duhovni vođa razumije da je njegov primarni zadatak graditi Božje kraljevstvo. Ako vođa gradi svoje “kraljevstvo”, onda sprečava rast Božjeg kraljevstva. Duhovno vodstvo razlikuje se od sekularnog po tome što svoju službu i njezino izgrađivanje ne fokusira na ljudske vođe jer je to suprotno vrijednostima Kraljevstvu Nebeskome (Rinehart 1998, 94). Duhovno je vodstvo potrebno duhovnim ljudima kojima je cilj i težnja služiti u duhovnom kraljevstvu. Ken Blanchard kaže: “Mi nismo ljudska bića koja imaju duhovno iskustvo, mi smo duhovna bića koja imaju ljudsko iskustvo” (Blanchard 1999, 92).

Nije da sekularno vodstvo nema što ponuditi, već je problem što olako prihvaćamo ono što nude, bez ikakve kritike i osvrta, reći će Stacy. Suvremeni svijet i industrijska revolucija doveli su nas do kvotiranja i standardizacije mentaliteta, gdje se traže određene radnje i metode za postizanje željenih rezultata. No Bog nas je pozvao na drugačiji način vodstva njegova naroda, u kojemu vođe postoje da bi služile (Rinehart 1998, 34 i 37). Temelj za vodstvo nalazimo u Evanđelju po Mateju: “Zato ih Isus dozva i reče: ‘Znate da vladari gospoduju svojim narodima i

velikaši njihovi drže ih pod vlašću. Neće tako biti među vama! Naprotiv, tko hoće da među vama bude najveći, neka vam bude poslužitelj. I tko god hoće da među vama bude prvi, neka vam bude sluga. Tako i Sin Čovječji nije došao da bude služen, nego da služi i život svoj dade kao otkupninu za mnoge” (Mt 20, 25-28). Isus je istaknuo razliku između vodstva u svijetu i vodstva među njegovim učenicima (McAlpine 1982, 109).

Teološki temelji

Iako nam Biblija ne nudi izravne odgovore na pitanja o vodstvu, na brojnim mjestima pronalazimo vrijednosti i načela vodstva. Da je duhovno vodstvo nevažno, istaknuo je Barna (1997, 84) u obrani potrebe vodstva, Bog ne bi stavio vodstvo među duhovne darove, Biblija ne bi nudila brojna načela o vodstvu, a Duh Sveti ne bi nadahnuo pisce Biblije da zapišu toliko primjera jakoga vodstva. Duhovni autoritet za bilo kakvo duhovno vodstvo proizlazi iz autoriteta Isusa Krista. Apostol Pavao u Poslanici Efežanima (1, 19-21) ističe da je Bog Otac dao sav autoritet Isusu “postavljajući ga sebi s desne strane iznad svakog poglavarstva, vlasti, sile, gospodstva i iznad svakog imena koje se naziva ne samo u ovome svijetu nego i u onome koje će doći”. Naše poteškoće razumijevanja moraju početi prepoznavanjem da se susrećemo sa živim Kristom koji je prisutan danas i koji će doći. Kako god razgovarali o temeljima vodstva, potrebno je razumjeti da je Isus glava tijela (Richard 1982, 15). Isus je pastir dobri koji vodi svoje ovce i za koje daje svoj život (Iv 10, 11).

Vrlo jasan prikaz potrebe za vodstvom pronalazimo u vremenu Mojsija. Bog ga je na kraju njegove službe nadahnuo i potaknuo da postavi čovjeka nad zajednicom “Koji će pred njom izlaziti i koji će je izvoditi i koji će je uvoditi, te zajednica Gospodnja neće biti kao ovce koje nemaju pastira” (Br 27, 17 VaB). Mojsije je doživio Božji poziv da izvede Božji narod iz ropstva. Ne samo što je vodio izraelski narod iz ropstva već je pod Mojsijevim vodstvom Izrael primio Deset zapovijedi te teološke i etičke smjernice vjerovanja i življenja. Prispodoba Isusa, kao glave Crkve, i metafora vodstva kao glave kuće koji je vodi i njome upravlja odražava se u izraelskoj zajednici kroz cijeli Stari zavjet. Prema izraelskom zakonu, djeca su odgovorna roditeljima, žena mužu, oni zajedno poglavarima svoje zajednice. Cijeli je izraelski sustav izgrađen na vodstvu, i to kroz cijelu njihovu povijest. Riječ “vodstvo” u Starom zavjetu jednaka je zrelosti, što bi značilo “netko stariji”. U povijesnim knjigama o vođama Izraela nalazimo da vođe i kraljevi nisu bili samo stariji ljudi. Bit vodstva nije povezana samo sa životnom, dobi već prije svega s mudročću koja dolazi jedino od Boga. Kad Bog izdvaja i poziva ljude da vode njegov narod, onda ih ispunjava svojim Duhom (1 Sam 10, 1-12). Ispunjenje Duhom i danas je temeljni uvjet duhovnog vodstva.

Karakteristike vodstva

Vrijednosti sekularnog vodstva (tablica 1.) podrazumijevaju spoj osobnosti i vještina, a vrijednosti duhovnog vodstva spoj karaktera i vještina. Stoga je važnije da vođa bude poštovan nego popularan (Blanchard 1999, 44). Vodstvo je stvar sama po sebi. Zahtijeva više od sposobnosti. Odlikuje se tehnikom. Drugim riječima, može se steći u velikoj mjeri. Može se naučiti kao i bilo koja druga vještina (Casson 1927, 3). Moramo naglasiti da duhovno vodstvo, osim na sposobnosti, obraća veliku pozornost na karakter vođe. U sekularnom je vodstvu imidž veoma važan, bez obzira na to kakav je karakter osobe. Za razliku od toga, imidž u duhovnom vodstvu stječe se kroz integritet. John Maxwell je jasno istaknuo: “Imidž je ono što ljudi misle da smo mi. Integritet je ono što stvarno jesmo. Integritet gradi povjerenje, ima velike utjecajne vrijednosti, olakšava veliki standard, stoji na solidnoj reputaciji, a ne na imidžu. Integritet znači, živim za sebe prije nego vodim druge. Pomaže vođi da bude vjerodostojan, a ne samo pametan. Integritet je teško postignut uspjeh” (Maxwell 1993, 38). Integritet razvija karakter vođe. Od mnogobrojnih karakteristika duhovnog vodstva, koje različiti teolozi i učitelji poučavaju, ovdje ću izdvojiti samo nekoliko.

Poslušnost

Gene C. Wilkes (1998, 81) zapisao je da je poslušnost “jednostavno prevođenje u djela onoga što čuješ”. Svaki Isusov učenik, a u tome bi se vođe trebale isticati, treba imati izgrađen blizak odnos s Bogom. Danas je duhovno vodstvo na stalnom testu, na istom testu na kojem je Šaul pao. Šaul je pao na “duhovnom ispitu” jer nije poslušao Božji glas. Umjesto da je poslušao Božje upute, učinio je po svome – odbacio je riječ Gospodnju (usp. 1 Sam 15, 10-35).

Vođe su odgovorni za zadatak koji su dobili, ali nisu odgovorni da pronađu sva rješenja, putove i istine ili da donesu svjetlo u svaku tamnu situaciju. Duhovno vodstvo treba iznad svega biti poslušno glasu Duha Svetoga. Takvo vodstvo nije vođeno prilikama ili neprilikama, već Božjim vodstvom. Ako vođa očekuje da ga se slijedi, onda treba voditi svojim primjerom (Heb 13, 7). Poslušnost je jedna teška riječ za 20. stoljeće, ali Isus je poučavao i prakticirao poslušnost: “I premda je bio Sin, iskustveno nauči poslušnost od onoga što je pretrpio” (Heb 5, 7-9; Fil 2, 5-11).

Predanost

Mnogi danas smatraju da riječi “predan” i “predanost” pripadaju starim generacijama. Predanost podrazumijeva manjak slobode u trenutnim izborima. Svi su vođe predani, ali pitanje je kome ili čemu su predani (Habecker 1990, 56). John Maxwell je zapisao da predanost razdvaja izvršitelje od sanjara. Citirao je Stephe- na Gregga: “Ljudi ne slijede nepredanog vođu. Predanost može biti prikazana u cijelom nizu pitanja koji uključuje kako si proveo svoje radno vrijeme, kako tvoj

rad poboljšava tvoje sposobnosti, ili kakvu osobnu žrtvu činiš za svoje suradnike” (Maxwell 1999, 15). Predanost Kristu je čin volje koji se temelji na spoznaji i razumijevanju uključenja cijene (Lk 9, 23-27). Krist želi i zaslužuje našu potpunu predanost. Habecker (1990, 63-68) ističe što za kršćanina znači biti predan: 1) živjeti suprotno od ovoga svijeta; 2) biti spreman za patnju i progonoštvu; 3) ne davati veliku važnost materijalnim stvarima; 4) rado i voljno podložiti svoje pravo; 5) biti uključen u živote drugih; 6) ne stidjeti se Krista i njegovih riječi.

Odgovornost

Vođa može odustati od mnogo čega, ali nikada ne bi smio odustati od odgovornosti. Ako vođa nije spreman nositi odgovornost, nije spreman voditi ljude. Odgovornost ide pod ruku zajedno s vodstvom. Odgovoran vođa nikada ne odustaje, on uspješno radi na zadatku koji je primio od Boga. Sve što radi radi kao svome Gospodinu. Odgovorni vođe obave posao, voljni su ići još jednu milju, vođeni su izvrsnošću i proizvode bez obzira na okolnosti (Maxwell 1999, 114-115). Ne bi trebalo previše govoriti o odgovornosti, ona dolazi sama po sebi. Čuješ Božji poziv, odazoveš mu se, prihvaćaš zadatak koji ti je dat i odgovorno ga radiš.

Vjernost

Isus je rekao da će njegovi učenici biti kušani na razne načine. Znači da neće biti lako. Svaki vođa u sebi nosi veliku potrebu za uspjehom u svome zadatku, ali uspjeh nije zajamčen i nije nužan. U Božjoj ekonomiji uspjeh nije ispred vjernosti. Bog nagrađuje vjernost. U usporedbi o talentima, Isus ukazuje na to da gospodar nije nagrađivao uspjeh, već vjernost (usp. Mt 25, 14-30). Gospodar je rekao sluzi: “Valjaš, slugo dobri i vjerni! U malome si bio vjeran, nad mnogima ću te postaviti! Uđi u radost gospodara svoga!” (Mt 25, 21.23).

U sekularnom se vodstvu često događa situacija da vođa napusti zadatak ako mu se ukaže bolja prilika ili ako postane preteško ili ako nije dovoljno plaćen. Duhovni vođa ne bi trebao biti vođen okolnostima, već biti vjeran Božjem pozivu.

Svaki vođa treba se trajno osposobljavati. Sekularno vodstvo snažno naglašava razvijanje sposobnosti koje su potrebne za vodstvo bilo koje kategorije. Duhovno pak vodstvo, osim razvijanja sposobnosti, mora još više poticati razvijanje karakternih osobina. Stephen R. C. naglašava: “oni stalno uče, oni su orijentirani na služenje, oni zrače pozitivnom energijom, oni vjeruju drugim ljudima, oni žive balansirani život, oni vide život kao izazov, oni su sinergični – poboljšavaju svaku situaciju u kojoj se nalaze, oni vježbaju za svoju obnovu” (Covey 1990, 33).

Kvalifikacije za duhovno vodstvo

Kvalifikacije za duhovno vodstvo uvelike su različite od kvalifikacija za bilo kakvo drugo vodstvo. Bog ne traži sposobne ljude da ih postavi za vođe. On traži

poslušne ljude koje zatim formira i osposobljava za vođe (McAlpine 1982, 145). Za osobu koja razmišlja o duhovnom vodstvu važan je čimbenik život ispunjen Božjom prisutnošću. Naš hod s Bogom početak je službe, a takav treba biti i kraj naše službe i sve ono između. Hod s Bogom zahtijeva konstantno zajedništvo. Velika je razlika između religiozne osobe i one koja ima intiman odnos s Bogom. Veliki vođe i heroji vjere u Bibliji imali su prisan odnos s Gospodom. U bliskom hodu s Bogom čujemo njegov glas i raspoznajemo njegovu volju. Otkrivenje je od ključne važnosti za vodstvo. Nije dovoljno imati Božji poziv. Vođa treba poznavati Boga i znati gdje On želi povesti svoj narod (Greenslade 2002, 47).

Božji je poziv temelj kvalifikacija za duhovno vodstvo. Isus je bez ikakve sumnje znao da ga je Boga poslao. Postojala je cijena koju je trebao platiti, misija koju je trebao ispuniti i zadatak koji je trebao izvršiti (McAlpine 1982, 14). Vodstvo počinje kad Bog osobi objavi misiju koja postaje vođa kad postane sluga misiji. Prije misije nema potrebe ili motivacije za vodstvo. Već smo naglasili, duhovno je vodstvo konstantan prisan odnos s Bogom koji proizvodi strast u vođi da iznad svega u svemu dadne slavu i čast Bogu. Takav hod s Bogom dovodi vođu na mjesto gdje prima i nosi Božje pomazanje koje mu je potrebno za službu. Isus je znao da mu je Bog, zato što ga je pozvao i poslao, dao i potrebno pomazanje Duha Svetoga, opunomoćivši ga za djelo Božje. Isus je isto takvo obećanje dao svojim učenicima: "Primit ćete snagu Duha Svetoga..." (Dj 1, 8). Kasnije Petar objašnjava da je to obećani dar koji je Bog obećao izliti na svako ljudsko biće (Dj 2, 17).

Još jedna od važnih kvalifikacija za duhovno vodstvo je poznavanje i proučavanje Božje riječi, a kasnije za vrijeme služenja i poučavanje. Istinski duhovni vođa uvijek donosi Božju poruku, a ne neku svoju. Vođa treba živjeti i propovijedati biblijsku istinu. Važno je poznavati Božje namisli, njegove putove i vrijeme.

Vođa mora biti uzoran. Pavao u Poslanici Timoteju predstavlja kvalifikacije vođe. Nadgledničku službu (vodstvo) naziva uzvišenom službom.

Prema tome, nadglednik mora biti: besprijekoran, jedne žene muž, trijezan, razuman, sređen, gostoljubiv, sposoban poučavati, ne vinu sklon, ne nasilan, nego popustljiv, ne ratoboran, ne srebroljubac; da svojom kućom dobro upravlja i sinove drži u pokornosti sa svom ozbiljnošću – a ne zna li netko svojom kućom upravljati, kako će se brinuti za Crkvu Božju? – ne novoobraćenik da se ne bi uzoholio i pao pod osudu đavlovu. A treba da ima i lijepo svjedočanstvo od onih vani, da ne bi upao u beščašće i zamku đavlovu (1 Tim 3, 1-7).

Uzoran vođa je onaj koji ide ispred svojih ljudi cijelo vrijeme kako bi ga mogli vidjeti i slijediti. Postati uzornim vođom znači biti testiran od Boga u svim područjima života kako bi bio promoviran, biti testiran od đavla da bi bio degradiran, i biti kušan od ljudi da bi se vidjela kvaliteta karaktera (Costa 1996, 3). Pavao je pisao crkvi u Solunu kako su im on, Silvan i Timotej ostavili uzor koji trebaju nasljedovati (2 Sol 3, 1. 7-9). Pravi vođa zna da je pobožan uzor najveći dar koji može dati.

Ako netko ne može biti uzor, ne može biti ni uspješan vođa. Pobožan vođa hoda u strahu Božjem, shvaćajući da su ljudi koje vodi replika njegova stila života (Costa 1996, 46). Vođa treba živjeti uzornim životom koji je vidljiv svima, kršćanima i nekršćanima (Barna 1997, 84). Često se smatra da duhovno vodstvo zahtijeva originalnost i uspješnost u pronalaženju načina i metoda koje će donijeti dobar rezultat. Zapravo, treba imati na umu da je Isus savršen primjer vodstva, a zadatak pravoga vođe je slijediti ga. Vodstvo je uspješno onoliko koliko je sposobno slijediti Kristov primjer i vodstvo Duha Svetoga (1 Pt 2, 20-23). Gene C. Wilkes (1998, 25-26) je na temelju Isusova primjera ponudio sedam načela vodstva:

1. Ponizi se. Isus je ponizio sebe i dopustio da ga Bog uzvisi. Poslanica Filipljanima 2, 6-11 pokazuje nam Isusov primjer poniženja: nije se držao svoje jednakosti s Bogom, postao je čovjek, postao je sluga do smrti na križu, ali ga Bog uzvisi. U svijetu uspjeha i promocija, jedan od težih zadataka vođe je čekati ponizno na Božji način i vrijeme, kada će Bog donijeti uspjeh.
2. Prvo budi sljedbenik. Isus je slijedio volju svoga Oca radije nego tražio poziciju (Mk 10, 32-40). Uistinu, Isus je sjeo desno od svoga Oca i zajedno s njim kraljuje, ali razumio je da prvo dolazi poslušnost i patnja pa tek onda slava. Onaj tko nije naučio slijediti, neće nikada znati uspješno voditi.
3. Pronađi veličinu u službi. Isus je definirao veličinu time što je bio sluga: ako netko želi biti prvi, tada mora postati rob (Mk 10, 45). Velikim se postaje služenjem. Novoj generaciji vođa jedna od najtežih lekcija je biti sluga tuđe vizije i misije.
4. Riskiraj. Isus je riskirao služeći drugima jer je pouzdano znao da Bog kontrolira njegov život (Iv 13, 3). Samo kada vjeruješ Bogu i prepuštaš mu potpunu kontrolu nad svojim životom, možeš riskirati da se izgubiš služeći drugima. Jedna je starica, sahranivši svoga sina, rekla: "Ja vjerujem u Boga, ali iznad svega ja vjerujem Bogu". Takva vjera da je Bog dobar i da ima dobar plan za nas jedino je osiguranje u duhovnom vodstvu.
5. Uzmi ručnik. Isus je ostavio svoje mjesto na čelu stola kako bi služio drugima (Iv 13, 4-11). U konačnici, duhovno je vodstvo služenje drugima, njihovoj duhovnoj potrebi usred "prljavštine" života.
6. Dijeli svoje odgovornosti i autoritet. Isus je dijelio odgovornost i autoritet s onima koje je pozvao da vode (Dj 6, 1-6). Opremao je svoje učenike kako bi oni mogli provesti misiju za koju ih je opremao.
7. Izgradi tim. Isus je izgradio tim kako bi svi zajedno nosili viziju širom svijeta (Mk 6, 7). Vođa može razvijati organizaciju onoliko koliko izgrađuje i oprema vođe i s njima dijeli odgovornosti i autoritet.

Mogli bismo nabrajati i objašnjavati i sve ostale poželjne kvalifikacije. No zaključit ćemo konstatacijom da duhovni vođa može biti samo onaj tko je ispunjen i oblikovan Duhom Svetim.

Zaključak

Vođa nikada ne može povesti ljude dalje od onoga gdje je on došao. Kakav vođa, takvi ljudi. Božji dar vođe je potencijal vođe. Dar vođe Bogu je ono što on učini sa svojim potencijalom (Maxwell 1993, 142). Voditi Božji narod više je od posla, više je od pozicije, više od onoga što mi želimo ili čak od onoga što drugi žele. U dan kad duhovne vođe stanu pred svoga Gospodara, neće biti važni uspjesi, brojevi, veličina, želje, već vjernost Božjem pozivu, poslušnost Duhu Svetome i ljubav prema onima koji su im predani za nadgledanje. Vodstvo je temeljeno na izražavanju ljubavi na korist svim uključenima (Manz 2005, 70). Stoga Manz (2005, 49) ističe da nije dovoljno govoriti ispravne stvari, već djelovati onako kako govorimo. Ako činimo suprotno, onda uništavamo svjetlo.

U ovome sam članku samo zagrebao po površini zahtjeva duhovnog vodstva. U što skorije vrijeme trebalo bi iscrpno obraditi biblijske primjere duhovnog vodstva, načela razvijanja vođa i timskoga rada i druge teme koje bi omogućile kvalitetno pripremanje nadolazećeg vodstva.

Bibliografija

- Barna, George. 1997. *Leaders on Leadership - Wisdom, Advice and Encouragement on the Art of Leading God's People*. Ventura. Regal Books.
- Blackaby, Henry and Richard. 2007. *Christianity Today*. <http://www.christianitytoday.com/le/2007/july-online-only/le-2003-001-22.13.html>. Pristupljeno 14. siječnja 2016.
- Blanchard, Ken. 1999. *The Heart of a Leader - Insights on the Art of Influence*. Tulsa. Honor Books.
- Eason, Steven P. 2004. *Making Disciples, Making Leaders - A Manual for Developing Church Officers*. Louisville. Geneva Press.
- Finzel, Hans. 1994. *The Top Ten Mistakes Leaders Make*. Wheaton. Victor Books.
- Greenslade, Philip. 2002. *Leadership - Reflections on Biblical Leadership today*. Farnham. CWR.
- Habecker, Eugene B. 1990. *Leading with a Followers Heart - Practical Biblical Obedience and Humility in the Workplace*. Wheaton. Victor Books.
- Kruse, Kevin. 2013. *Forbes*. <http://www.forbes.com/sites/kevinkruse/2013/04/09/what-is-leadership/#2715e4857a0b3bb7ef80713e>. Pristupljeno 13. siječnja 2016.
- Manz, Charles C. 2005. *Leadership Wisdom of Jesus - Practical Lessons for Today*.

- Berrett-Koehler Publishers. San Francisco.
- Maxwell, John C. 1993. *Developing the Leader Within You*. Nashville. Thomas Nelson Publishers.
- Maxwell, John C. 1999. *The 21 Indispensable Qualities of a Leader*. Nashville. Thomas Nelson Publishers.
- McAlpine, Campbell. 1982. *The Leadership of Jesus - The Ultimate Example of Exceptional Leadership*. Kent. Sovereign World Ltd.
- Richard, Lawrence O. 1982. *Clyde Hoeldtke, A Theology of Church Leadership*. Grand Rapids. Zondervan.
- Rinehart, Stacy T. 1998. *Upside Down - The Paradox of servant leadership*. Colorado Spring. Navpress.
- Sanders, Oswald J. 1989. *Spiritual Leadership*. Chicago. Moody Press.
- Staton, Knofel. 1982. *God's Plan for Church Leadership - An Exciting Biblical Approach to Church Polity*. Cincinnati. Standard Publishing.
- Stott, John. 2002. *Basic Christian Leadership - Biblical Models of Church, Gospel and Ministry*. Downers Grove. InterVarsity Press.
- Taylor, Nicole Fallon. *Business News Daily*. <http://www.businessnewsdaily.com/2730-leadership.html>. Pristupljeno 13. siječnja 2016.
- Wilkes, Gene C. 1998. *Jesus on Leadership - Discovering the secrets of servant leadership from the life of Christ*. Wheaton. Tyndale House Publishers.